

TRIBUNAL DE JUSTICIA DE LAS COMUNIDADES EUROPEAS
SOUDNÍ DVŮR EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ
DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS DOMSTOL
GERICHTSHOF DER EUROPÄISCHEN GEMEINSCHAFTEN
EUROOPA ÜHENDUSTE KOHUS
ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
COURT OF JUSTICE OF THE EUROPEAN COMMUNITIES
COUR DE JUSTICE DES COMMUNAUTÉS EUROPÉENNES
CÚIRT BHREITHIÚNAIS NA gCÓMHPHOBAL EORPACH
CORTE DI GIUSTIZIA DELLE COMUNITÀ EUROPEE
EIROPAS KOPIENU TIESA

БЕНДРИЈУ ТЕИСИГУМО ТЕИСМАС
AI KÖZÖSSÉGEK BÍRÓSÁGA
IL-QORTI TAL-GUSTIZZJA TAL-KOMUNITAJIET EWROPEJ
HOF VAN JUSTITIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN
TRYBUNAŁ SPRAWIEDLIWOŚCI WSPÓLNOT EUROPEJSKICH
TRIBUNAL DE JUSTIÇA DAS COMUNIDADES EUROPEIAS
SÚDNY DVOR EURÓPSKYCH SPOLOČENSTIEV
SODIŠČE EVROPSKIH SKUPNOSTI
EUROOPAN YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN
EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS DOMSTOL

Press och information

PRESSMEDDELANDE nr 42/06

16 maj 2006

Domstolens dom i mål C- 372/04

The Queen, på begäran av Yvonne Watts mot Bedford Primary Care Trust och Secretary of State for Health

**SKYLDIGHETEN ATT ERSÄTTA KOSTNADER FÖR SJUKHUSVÅRD SOM
TILLHANDAHÅLLITS I EN ANNAN MEDLEMSSTAT GÄLLER ÄVEN ETT
NATIONELLT HÄLSO- OCH SJUKVÅRDSSYSTEM INOM VILKET VÅRDEN ÄR
KOSTNADSFRI**

För att kunna neka en patient tillstånd till behandling utomlands av det skälet att det föreligger väntetid för sjukhusvård i bosättningslandet, måste NHS (brittiska National Health Service) fastställa att väntetiden inte överskrider den tid som är medicinskt försvarbar med hänsyn till patientens hälsotillstånd och vårdbehov

Enligt gemenskapsrätten finns det möjlighet att med stöd av systemet med intyg E 112 begära tillstånd för vård utomlands. Ett sådant tillstånd kan inte nekas när den aktuella behandlingen normalt tillhandahålls i bosättningslandet, men där den i ett enskilt fall inte kan tillhandahållas i skälig tid. Försäkringskassan är då skyldig att utge ersättning för patientens vårdkostnader.

Yvonne Watts, som lider av höftledsartit, förhörde sig hos Bedford PCT (Bedford Primary Caretrust, primärvårdskassa i Bedford) angående möjligheten att operera sig utomlands med stöd av ett intyg E 112. Som ett led i beredningen av ärendet undersöktes hon av en specialistläkare som betecknade hennes fall som ett rutinfall. Detta innebar att hon skulle behöva vänta i ett år på operation. Bedford PCT avslog hennes ansökan om intyg E 112, med motiveringen att behandling kunde erbjudas patienten på ett lokalt sjukhus inom ”en tidsfrist som överensstämmer med regeringens målsättningar i fråga om sociala trygghetsförmåner” och således ”i skälig tid”. Yvonne Watts överklagade beslutet till High Court of Justice.

Eftersom Yvonne Watts hälsotillstånd försämrades, undersöktes hon på nytt i januari 2003. Hon kunde då erbjudas operation inom tre till fyra månader. Bedford PCT vidhöll sitt beslut att inte utfärda ett intyg E 112. I mars 2003 fick Yvonne Watts en höftprotes inopererad i Frankrike för 3 900 GBP, som hon själv betalade. Hon fullföljde därför det förfarande hon inlett vid High Court of Justice och yrkade även ersättning för de vårdkostnader hon haft i Frankrike. High Court of Justice ogillade talan med motiveringen att Yvonne Watts väntetid inte kunde anses oskäligen sedan hennes fall hade omprövats i januari månad år 2003. Såväl Yvonne Watts som Secretary of State for Health överklagade detta avgörande. Court of Appeal har mot denna bakgrund ställt frågor till domstolen angående tolkningen av dels förordning nr 1408/71, dels fördragets bestämmelser om frihet att tillhandahålla tjänster.

Innebörden av förordning nr 1408/71¹

Domstolen påpekar inledningsvis att det i förordning nr 1408/71 inte föreskrivs att den behöriga institutionen skall utfärda förhandstillstånd för ersättning av vårdkostnader utomlands annat än när vården i fråga inte kan ges i bosättningsmedlemsstaten inom den tid som där är normal för vården i fråga.

Domstolen har fastställt att institutionen **är skyldig att**, vid avslag på en begäran om tillstånd med motiveringen av att det föreligger väntetid, till följd av målsättningarna med och förvaltningen av sjukhusresurserna, **kontrollera att väntetiden inte överskrider den tid som enligt en objektiv medicinsk bedömning av patientens vårdbehov är godtagbar. Vid bedömningen skall hänsyn tas till patientens individuella hälsotillstånd, sjukdomshistoria, sjukdomens sannolika förlopp, smärta och/eller typ av handikapp vid tidpunkten för tillståndsansökan.**

Väntetiderna skall dessutom vara flexibla och anpassningsbara, så att den väntetid som ursprungligen har fastställts och delgetts den berörde kan omprövas vid en eventuell försämring av patientens hälsotillstånd efter en första tillståndsansökan.

I förevarande fall ankommer det på den hänskjutande domstolen att kontrollera huruvida den väntetid som det behöriga NHS-organet har åberopat överskrider den frist som är medicinskt godtagbar med hänsyn till patientens situation och individuella vårdbehov.

Innebörden av bestämmelserna om frihet att tillhandahålla tjänster

Domstolen anser att en situation liknande den förevarande, i vilken en person som med hänsyn till sitt hälsotillstånd behöver sjukhusvård får denna mot betalning i en annan medlemsstat, **omfattas av bestämmelserna om frihet att tillhandahålla tjänster** oberoende av hur det nationella system är uppbyggt som patienten tillhör, och till vilket patienten senare vänder sig för att få ersättning för denna vård.

Domstolen har därefter erinrat om att systemet med förhandstillstånd för sjukhusvård i en annan medlemsstat på NHS bekostnad avhåller och till och med hindrar de berörda

---

¹ Rådets förordning (EEG) nr 1408/71 av den 14 juni 1971 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen, i dess ändrade och uppdaterade lydelse enligt rådets förordning (EG) nr 118/97 av den 2 december 1996 (EGT L 28, 1997, s. 1).

patienterna från att vända sig till vårdgivare i andra medlemsstater och utgör, för såväl patienter som vårdgivare, ett hinder för friheten att tillhandahålla tjänster.

Domstolen anser **emellertid att en sådan inskränkning kan vara motiverad av tvingande hänsyn**. Inför målet att säkerställa en tillräcklig och ständig tillgång till sjukhusvård av god kvalitet och undvika allt slöseri med ekonomiska, tekniska och mänskliga resurser är kravet på ett förhandstillstånd för att det nationella hälso- och sjukvårdssystemet skall utge ekonomisk ersättning för tilltänkt sjukhusvård i en annan medlemsstat både nödvändigt och rimligt.

Villkoren för beviljande av ett sådant tillstånd måste vara motiverade av ovannämnda tvingande hänsyn och uppfylla kravet på proportionalitet. **I den lagstiftning som reglerar NHS anges emellertid inte efter vilka kriterier förhandstillstånd för ersättning av kostnaden för sjukhusvård i en annan medlemsstat skall beviljas. Lagstiftningen i fråga reglerar således inte de behöriga nationella myndigheternas utrymme för skönsmässig bedömning. Denna brist på rättslig reglering gör det även svårt för domstol att pröva beslut om avslag på tillståndsansökningar.**

När den väntetid som uppstår till följd av väntelistor i det enskilda fallet överskrider den tid som kan anses vara godtagbar enligt en objektiv medicinsk bedömning av samtliga förhållanden som karakteriserar patientens situation och vårdbehov, **kan** den behöriga **institutionen** således **inte neka tillstånd med hänvisning till nämnda väntelistor, till att den normala prioriteringsordningen** med hänsyn till hur akuta fallen är **rubbas, att den sjukhusvård** som tillhandahålls inom ramen för det berörda nationella systemet **är kostnadsfri**, skyldigheten att avsätta **särskilda medel för finansieringen** av tilltänkt behandling i en annan medlemsstat och/eller **en jämförelse av kostnaden** för denna behandling med kostnaden för samma behandling i bosättningsmedlemsstaten.

De myndigheter som bär ansvaret för ett nationellt hälso- och sjukvårdssystem såsom NHS är således skyldiga att införa mekanismer för finansiering av sjukhusvård i en annan medlemsstat för patienter som av det nationella systemet inte kan erbjudas den behandling som krävs inom en tid som är medicinskt godtagbar.

Närmare bestämmelser om ersättning

Domstolen har fastställt att **en patient som beviljats tillstånd att erhålla sjukhusvård i en annan medlemsstat (den behandlande staten) eller vars ansökan blivit föremål för ett avslag som sedermera visar sig vara grundlöst har rätt att få kostnaden för den vård som utges i den behandlande staten ersatt av den behöriga institutionen enligt bestämmelserna** i den behandlande staten, som om patienten tillhörde sistnämnda stat.

När kostnaden inte ersätts fullt ut är den behöriga institutionen skyldig att, i syfte att återställa patienten i den situation som han hade varit i om det egna hälso- och sjukvårdssystemet kostnadsfritt och inom en medicinskt godtagbar tid hade kunnat erbjuda en behandling motsvarande den som den behandlande medlemsstaten har tillhandahållit, utge ett kompletterande ersättningsbelopp. Detta belopp skall täcka skillnaden mellan kostnaden för motsvarande behandling i bosättningsmedlemsstaten upp till det belopp som fakturerats

för behandlingen i den behandlande staten och summan av de ersättningsbelopp som utges av institutionen i nämnda stat enligt bestämmelserna i den statens lagstiftning, när det första beloppet överstiger det andra. **Omvänt skall, när vårdkostnaden i den behandlande staten överstiger kostnaderna** för motsvarande behandling i bosättningsmedlemsstaten, **patienten endast ersättas för skillnaden** mellan sjukvårdskostnaden i de två staterna upp till den nivå som motsvarande behandling kostar i bosättningsmedlemsstaten.

När det gäller **kostnader för resa och uppehälle** anges att, eftersom den behöriga institutionens skyldighet endast omfattar kostnaderna för den hälso- och sjukvård som patienten erhållit i den behandlande medlemsstaten, dessa **inte ersätts** annat än om det i lagstiftningen i den behöriga medlemsstaten föreskrivs att sådana kostnader skall ersättas av det nationella hälso- och sjukvårdssystemet i samband med behandling vid en lokal vårdinrättning inom nämnda system.

Detta är en icke-officiell handling avsedd för massmedia och den är inte bindande för domstolen.

Meddelandet finns tillgängligt på följande språk: samtliga

*Domen i fulltext finns tillgänglig på domstolens webbplats
<http://curia.eu.int/jurisp/cgi-bin/form.pl?lang=SV&Submit=rechercher&numaff=C-372/04>
i regel från kl. 12.00 (CET) på dagen för avkunnandet.*

*För ytterligare upplysningar, var vänlig kontakta Gitte Stadler
Tel: (00352) 4303 3127, fax: (00352) 4303 3656*

*Bilder från uppläsningen av domen finns tillgängliga på EbS (Europe by Satellite),
en tjänst som tillhandahålls av Europeiska kommissionen, generaldirektoratet för press och
kommunikation,*

*L-2920 Luxemburg, tel: (00352) 4301 35177, fax: (00352) 4301 35249
eller B-1049 Bryssel, tel: (0032) 2 2964106, fax: (0032) 2 2965956*